

BRATRSKÁ NÁKLONNOST

5) ZBOŽNOST

Zbožnost znamená, jednoduše řečeno, být s Bohem, tj. pokud možno v každém okamžiku života nezapomínat na to, že jsem křesťan, že jsem přijal Ducha Kristova, kterému jsem dovolil, aby se ujal všech záležitostí mého života. Zbožností roste a sílí náš vnitřní člověk.

Žijte v Kristu Ježíši, když jste ho přijali jako Pána. V něm zapust'te kořeny, na něm postavte základy, pevně se držte víry, jak jste v ní byli vyučeni, znovu a znovu vzdávejte díky. (Koloským 2,6-7)

...aby se ve vás jeho Duchem posílil a upevnil vnitřní člověk a aby Kristus přebýval ve vašich srdcích. (Efezským 3,16-17)

Vnitřní člověk v nás je naším novým stvořením (narozením) v Kristu, které potřebuje růst a proto ho musíme sytit Božím Slovem, čili především čtením Bible.

Ne jenom chlebem bude člověk živ, ale každým slovem, které vychází z Božích úst. (Matouš 4,4)

Samozřejmě, že jsem s tím nezačal až po osmi letech, kdy jsem už ne jen nepil, ale kdy jsem konečně měl svobodu i od všech náhradních rituálů. Čtení Bible bylo pro mne nezbytnou součástí řešení všech problémů od samotného začátku. V Božím Slovu je opravdu veliká moc, vždyť také Ježíš bojoval se Satanem na poušti tím, co je psáno (viz. Matouš 4,1-11). Ve sboru jsme také byli vedeni, abychom, (třeba při modlitebním setkání), proklamovali nad městem vybrané pasáže z Písma. V jedné knížce, (myslím, že od Kennetha Hagina) jsem se dozvěděl doporučení parafrázovat (přestilizovat) text Písma jako své osobní vyznání. Nejprve jsem nevěděl, jestli se to smí, ale pak jsem to použil a mělo to opravdu dobrý účinek. K. Hagin doporučoval Žalm 91. Jeho část přepsaná do 1. osoby zní takto:

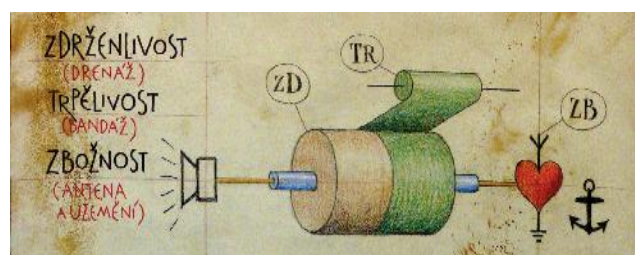
**Kdo v úkrytu nejvyššího bydlí,
přečká noc ve stínu Všemocného.
Říkám o Hospodinu:
„Mé útočiště, má pevná tvrz je můj Bůh,
v nějž doufám.
Vysvobodí mne z osidla lovce,
ze zhoubného moru.
Přikryje mě svými perutěmi,
pod jeho křídly mám útočiště,
pavézou a krytem je mi jeho věrnost.
Nelekám se hrůzy noci ani šípu,
který létá ve dne,
moru, jež se plíží temnotami,
nákazy, jež šíří zhoubu za poledne.
Byť jich po mém boku padlo tisíc,
byť i deset tisíc mně po pravici,
mne nestihne nic takového,
ale na vlastní oči to spatřím,
uzřím pád těch, kdo proti mně sočí.“**

Poslední řádek jsem si půjčil ze Žalmu 59,11, i to se smí. Upozorňuji, že nejde o pád nějakých lidí, ale temných sil (démonů), proti kterým jsem úspěšně modlitbu používal. Ujišťuji každého, že Bůh má rád a potvrzuje svým Duchem každou snahu, když si přisvojíme a aplikujeme na sebe jeho Slovo tak, aby lépe zakořenilo v našem nitru. Samozřejmě, že nemáme měnit smysl a Ducha toho Slova, ale v upřímnosti srdce a v souladu s naším poznáním je dobré se modlit podle Písma. Tuto modlitbu podle Žalmu 91 jsem používal tak často, až jsem se ji naučil naspaměť. V určitém

období se mi stala pohotovou a účinnou zbraní vždy, když přicházeli démonické útoky na mou drogami a okultismem oslabenou mysl. Podle Boží zbroje viz. Efezským 6,11-17 je to meč Ducha, jímž je Slovo Boží. Obklopil jsem se Božím Slovem. Na prázdnou zeď v kuchyni jsem si rozvěšoval fixem napsané verše ze Žalmů a z Nového zákona, abych je měl co nejčastěji před očima a aby tak Boží Slovo lépe zakořenilo v mé mysli. Do malých notýsků jsem si ozdobně, (to kvůli lepšímu zapamatování ve zrakové paměti), vypsals vhodné verše z Písma a hned vedle svou modlitbu aplikovanou na svou osobu. Měl jsem je neustále při sobě a kdykoliv byla příležitost, nebo i nutnost, vyznával jsem Boží Slovo. Vzpomínám si, že jsem se tomu divil, jaký je to úžasný vynález, fungovalo to jako prvotřídní prášek proti únavě, depresi a neklidu, proti nepříjemným myšlenkám apod. Chtěl jsem v tom být stále dokonalejší a stále zvyšovat dávky. Po několika měsících to však na čas úplně zplanělo. Duch svatý přestal na moje notýsky reagovat. Nerozuměl jsem tomu, tenkrát jsem to chápal tak, že Duch svatý nechce potvrzovat jen mechanické rituály bez vztahu a pokory a že na vyřešení závislosti na alkoholu užívání veršů z Písma jako spolehlivých náhradních pilulek nestačí. Dnes vím, že mi Pán vzal ty prožitky, aby přezkoušel moji víru. Boží Slovo má stále velkou moc a to bez závislosti na našich prožitcích. Je také třeba spolupracovat (počítat) s Duchem svatým a vyznávat hříchy jazyka, mysli i těla.

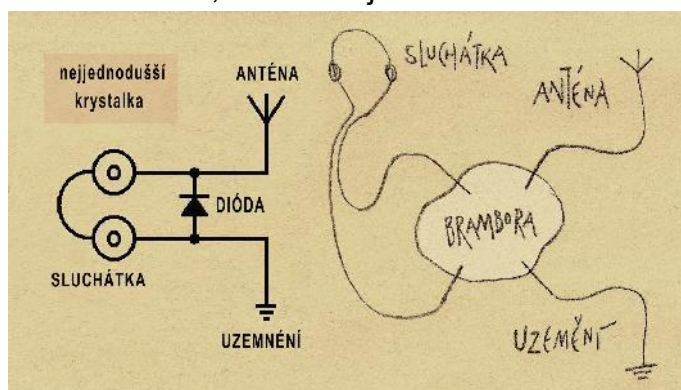

Ve svém elektrikářském podobenství jsem Zbožnost přirovnal k uzemění a anténě. Co mi jsou platné ctnosti, poznání i zdrženlivost s trpělivostí, když i s tím vším stále ještě mohu odpadnout od Boha. Satan může prostě takového člověka vzít a odvést ho jinam, aniž by

cokoliv z toho, čeho již dosáhl, napadl a zničil. Potřebuji být pevně zakotven v Kristu a to mi zatím nic z toho, co jsem získal, nezajišťovalo. Dokonce ani poznání, ani počáteční smlouva ne. Ve chvíli, kdy už jsem byl dostatečně uzdraven, mohl jsem totiž snadněji podlehnout pokušení a třeba začít více podnikat, cestovat, nebo si začít budovat svou uměleckou kariéru apod. Neříkám, že se to nesmí, ale nesešel bych pak z cesty do zaslíbené země, kterou jsem nastoupil? Proto více potřebujeme prohloubit osobní kontakt s Pánem a mít jasnější vizi pro zbytek života. Zbožnost je jako hozená kotva k tomu nejstabilnějšímu místu na světě a tím je hora Sijón v centru zaslíbené země a pomyslná Melchisedechova světová osa, která jí prochází. Pak už nás nic nestrhne zpátky do světa. Zdá se, jako bychom, když už jsme se teď konečně zbavili posledních mindráků Egypta, potřebovali o to pevnější záchytný bod v zaslíbené zemi, protože jsme stále ještě na cestě pouští a ne u cíle. Uzemněním je **četba Písma**, anténou je **modlitba**. U rozhlasového přijímače jsou tyto dvě věci

nezbytné. Jako školák jsem si sestrojil nejjednodušší krystalku (primitivní amatérské rádio), jaká existuje. Byla k tomu potřeba pouze radistická sluchátka, jedna dióda (jako polovodič) a dva delší vodiče. Jeden drát se přivázal k topení, druhý se nechal viset z okna a příjem byl navázán. Opravdu to fungovalo, anténa a uzemnění byly jediným zdrojem napájecí energie i

přenosu nejsilnějšího místního signálu zároveň. Prý existuje ještě jednodušší „krystalka“, když diódu nahradíme bramborou, ta prý také, když se to povede, funguje jako polovodič, ale to jsem nevyzkoušel. Tou diódou (bramborou) je naše víra, ke které jsme přidali ctnosti spolu s poznáním a sestavou ZDR-TRP. Když k tomu zapojíme anténu (modlitba) a uzemnění (četba písma), máme Zbožnost a příjem nové Boží lásky je zajištěn.

Nový rozměr Zbožnosti

Mohlo by se zdát, že Zbožnost máme vyřešenou a můžeme jít dál. Zjistili jsme, že je to věc, která nás ukotvuje pevněji ke Kristu a pomáhá tomu, abychom nesehali ne jen v těch špatných věcech, jako jsou závislosti a zlozvyky, ale i ve věcech vesměs ctnostných, jako je práce, sport, cestování, tvořivost apod. Uplatňuje se především čtením Písma a modlitbou, nebo nejlépe spojením obojího, tedy vyznáváním (proklamací) Božího Slova. Zbožnost však v sobě skrývá ještě hlubší a významější rozměry. Tehdy se mi dostala do rukou knížka od Watchmana Nee „Vítězný život“, (Čína, 30-tá léta). To, co mě tam zaujalo, bych shrnul do tří oblastí.

- 1) Jedna věc, která nám schází.
- 2) Skončit s vlastním výkonem
- 3) Ježíš je všemi duchovními věcmi

Watchman Nee navázal na příběh z Bible, kde se Ježíš setkal s bohatým mladíkem, který od mládí žil zbožným životem, ctil a dodržoval zákon a chtěl se od Ježíše dozvědět, co má dělat víc, aby měl podíl na věčném životě.

Když to Ježíš uslyšel, řekl mu: „Jedno ti ještě schází. Prodej všechno co máš, rozděl chudým a budeš mít poklad v nebi, pak přijď a následuj mne!“ On se velice zarmoutil, neboť byl velmi bohatý. (Lukáš 18,22–23)

Důvodem, proč mu to řekl, nebylo to, že by prodej veškerého majetku byl podmínkou spasení pro každého člověka, ale proto, že rozpoznal v jeho srdci závislost na penězích. Watchman Nee v praktické službě postřehl, že Bůh nám každému nechává jakoby schválně jednu věc, se kterou stále zápasíme a kterou nedokážeme zvládnout, abychom lépe zjistili, že sami nejsme schopni, píše:

Přátelé, prvním krokem k vítězství je uvědomit si, že nejsme schopni. Jakmile si to uvědomíme, máme první krok za sebou. U každého, kdo tu sedí, lze najít jednu věc, kterou není schopen vykonat. Je to tak podivné, že selháváme v té jediné věci. U některých je to jejich temperament, nečisté myšlenky, upovídánost, neschopnost vstát včasné ráno, nezřízená představitost, žárlivost, nebo pýcha. Nevíme proč, ale vždycky je tu jedna věc, kterou člověk nemůže překonat. Každý, kdo hodlá vítězit, musí před Bohem zjistit tu jednu věc, která mu ještě schází. Každý má své konkrétní „jedno“. Je to aspoň „jedno“, i když někdy jich je víc. Když jsme před Bohem, on nám ukáže, že nejsme schopni.

Bratři a sestry, proč Bůh v našem životě ponechal některé nevyřešené věci? Proto, aby nám ukázal, že nejsme schopni vykonat něco sami o sobě. Watchman Nee

Nevěděl jsem, co by u mne mohla být ta jediná věc, měl jsem jich v podezření hned několik. V té době jsem však měl jeden velký neřešitelný problém, který mne tížil už půl roku a s kterým jsem si nevěděl rady. Divadelní dílny, ve kterých jsem pracoval, byly hned vedle Zvláštní školy. Jednou jednoho kluka honili spolužáci (prý proto, že s nimi odmítl jít krást do samoobsluhy) a zlomyslně mu hodili tašku na střechu skladu dřeva v objektu našich dílen. Tašku jsem mu sundal a přinesl a řekl jsem mu, že Ježíš ho má rád a rozumí mu, protože i jeho honili jeho kamarádi a jestli zítra přijde k oknu malírny, tak mu o něm přinesu comiksovou knížku. Honzik opravdu přišel a pak mne navštěvoval v malírně každý den po škole. Se zájmem poslouchal mé vyprávění nad obrázkovými knížkami se Starozákonními příběhy. Nepůsobil nijak retardovaně, byl spíše citově frustrovaný a zanedbaný, do Zvláštní školy chodil proto, že vždy u tabule znejistěl a nebyl schopen promluvit i když všechno věděl.

Se mnou ale horlivě komunikoval a se vším se mi svěřoval. Měl zájem navštěvovat zájmový dětský klub v našem sboru, kam mohli chodit i děti z nevěřících rodin. Mluvil jsem také s ředitelkou křesťanské školy v našem městě a nebyl problém ho přijmout, pokud by souhlasili rodiče. Navštívil jsem proto jeho rodinu, ale setkal jsem se s neutěšeným prostředím, nevím jestli vůbec chápali o co mi jde. Matka na mě křičela, jako bych byl nějaká komise ze sociálního odboru, která jim přišla vyhubovat. Pořád mi ukazovala mozoly na rukách, že prý pracuje na dvě směny a stejně rodinu neuživí. (Otec nepracoval a chodil do hospody.) Až když jsem položil vedle dřezu tři tisícovky, tak přestala křičet a začla trochu poslouchat mé návrhy. Neměla nic proti tomu, že za mnou Honzík chodí do malírny (asi byli zvyklí, že se toulá až do večera po městě) a proti návštěvě klubu, ani proti přechodu do křesťanské školy nic nenamítala. Líbilo se to i jeho starší, asi 17-ti leté sestře. Odcházel jsem s pocitem, že je vše na dobré cestě a že jsem zachránil jednomu klukovi život. Bylo to předčasné a přehnané. Otec s tím nesouhlasil a matka se sestrou byly neschopné. Když jsem žádal lidi ve sboru, aby tam zkusili jít se mnou znovu, aby nás bylo víc, nechtěli s tím nic mít. Do dílen si přišla stěžovat Honzikova třídní, že Honzík je jak utržený z řetězu, že přijel do školy na kolečkových bruslích bez učení, zato s velikým hliníkovým křížem na krku. Jestli mu prý ten pán z malírny nepřestane blbnout hlavu, tak zavolá policii. Navíc ve škole vypukla žloutenková karanténa a vedoucí dílen mi vyhrožoval, že když se budu s klukem scházet dál, tak ohrožuju novorozeně jednoho kolegy z dílen, které kvůli mně umře a já ho budu mít nadosmrti na svědomí. Zcela se mi to vymklo z rukou a bratři ve sboru mi nedokázali

pomoci. Jedni říkali abych se modlil a nevzdával to, jiní radili abych to vzdal. Do toho jsem četl Watchmanovu knížku o uznání své neschopnosti. Modlil jsem se asi takto: „Pane Ježíši Kriste, přicházím skrze krev kříže k trůnu tvé milosti a vyznávám ti svou neschopnost se rozhodnout. Nejsem schopen to vzdát a nejsem schopen to nést dál. Děkuju ti Pane, že ty schopen jsi. Zříkám se té starosti o Honzíka a vydávám ho do tvých rukou, amen.“ V ten okamžik a naráz ze mne spadlo břemeno jako veliký balvan. Okamžitě jsem se cítil uvolněný a svobodný. Viděl jsem, že jsem byl pod tlakem náboženského ducha, který trápil mé svědomí a nedovoloval mi to vzdát i když jsem v tom ztrácel trpělivost. Honzíka jsem se potřeboval co nejdříve zbavit i když jsem ho měl svým způsobem rád a bylo mi ho líto. Držel jsem to z vlastních sil a z vlastních ambic a navíc v oblasti, do které jsem rozhodně necítil osobní povolání. Myslím, že mohou být služebníci, kteří by v tom obstáli a měli by moudrost a vedení Duchem svatým a dlouhodobější trpělivost to pravidelně zkoušet znovu. Jistě by to měl být tým několika spolupracovníků, který by měl víc takových případů, aby tam nebyla osobní fixace. To, že se křesťané občas dostanou na pokraj zákona a někdy ho i překračují, se děje. Jinak by Pán neposílal pašeráky Biblí do Číny, nebo jiných totalitních, či muslimských zemí, kde jsou Bible zakázané zákonem. Také Watchmana Nee komunisté v Číně zavřeli na 20 let (1952 – 72) do vězení, kde zemřel. Práce s cizími dětmi je však něco jiného a právě v demokracii je třeba být velmi opatrný. Věřím, že i tak si to Pán použil ne jen u mne, ale i u Honzika. Ještě nějaký čas jsem se za něho modlil. Když jsme dělali na náměstí pravidelné evangelizace, Honzík tam přijel na velké profi-koloběžce a velice se ke mně hlásil a začal se tvářit, že k nám patří. Chvilku pomáhal rozdávat letáčky, pak si vzal nabízenou tatrunku a odjel. Vůbec jsem neměl výčitky, že bych něco pokazil.

To co mne vysvobodilo, bylo uznání své neschopnosti v modlitbě před Bohem. Watchman Nee k tomu říká:

Kristus může žít jedině za ty, kdo jsou naprosto neschopní. Vítězství čeká jenom na ty, kdo úplně selhali. Pouze ti, kteří úplně selhali, mohou vítězit. Jestliže nějaký člověk nesehal úplně, Bůh za něho nebude vítězit. Watchman Nee

Je to opět zvláštní paradox. Uvědomil jsem si, že jsem na ně pro samou zbožnost trochu pozapoměl. Vzpoměl jsem si, že vlastně to samé si Bůh u mne použil na samotném začátku, když jsem uvěřil. Tehdy jsem si řekl: Jestli je Bůh, tak přestanu kouřit, já ale pro to neudělám nic víc, než že si nekoupím cigarety, pokud to jen trochu bude možné. Dal jsem Bohu šanci se projevit jako Bůh, který je Všemohoucí, Všemohoucí, Všudypřítomný a Dobrý. Pokud má opravdu všechny tyto vlastnosti, pak sám zařídí vše ostatní. Intuitivně jsem věděl, že musím spolupracovat nikoliv svou snahou, ale paradoxně svou nesnahou, jen zvědavě očekávat, zdali Bůh sám opravdu přijde na uvolněné místo po mé doposud marné snaze. Tehdy mi snad více záleželo na tom, dozvědět se nějakým způsobem, jestli Bůh JE, nebo ne, než na tom kouření. Byl v tom samozřejmě i ten rozměr uznání své neschopnosti přestat kouřit. Bůh se k mému experimentu přiznal a zázrak se konal. Úplně samo mi to kouření přestalo, nemusel jsem vyvynout sebemenší snahu tomu svou vůlí nějak pomáhat. Watchman Nee neříká nic jiného. Je to úžasný vynález. Hned jsem se ve víře a v upřímnosti srdce začal stejným způsobem modlit za celou řadu dalších svých neschopností, ale nic. Další zázraky se nekonaly. Skoro jsem si připadal jako v pohádce o kouzelném dědečkovi, který splní jen jedno přání a to jsem si už vyplác na Honzíkovi. Jistě, že to tak není. Myslím si, že Bůh z nás nechce mít lenochy a v řadě věcí se máme snažit a Bůh nám v tom žehná (pomáhá). To platí i pro začátečníky a říká to i Písmo.

Kdo kradl, ať už nekrade, ale ať raději přiloží ruce k pořádné práci, aby se měl o co rozdělit s potřebnými. (Efezkým 4,28)

Může se jistě stát, že je pro někoho zlodějna takovým návykem, že se stane tou jedinou věcí, ve které stále selhává a nedokáže s tím přestat. Pro většinu lidí to však bude příležitost se napravit a vyvynout určitou snahu na sobě zapracovat. S řadou

věcí můžeme sami přestat, nebo začít, aniž by nám to dělalo velké potíže. Vždy nám ale Bůh ponechává jednu věc, kterou nedokážeme zvládnout a na ní pak máme příležitost růst. Pokud uznáním své neschopnosti dovolíme Kristu, aby nad tím on sám zvítězil, velice nás to posune. Za chvíli se však objeví nová jediná věc, kterou musíme opět zdolávat a tak to jde dál ke stále větší dokonalosti v Kristu. Pokud si někdo myslí, že už žádnou takovou věc k řešení nemá, hned má co řešit – pýchu.

Jak je to potom se skončením s **vlastním výkonem**? Zdá se, že naše snaha je Bohu nepřátelská a Bohem nepoužitelná, je to tedy hřích (?) a je třeba z toho činit pokání. Jsme vlastně úplně trapní a nemožní, když se sami snažíme napravit a zbavit hříchu. Je to zajisté pravda, protože to tak funguje, sám jsem se o tom přesvědčil, ale zároveň tomu chybí určitá rozlišovací schopnost. Myslím si, že naše vlastní snaha není hříchem, ale je kvůli našemu Hříchu **marná**. Procesuálně a po jevové stránce (fenomenologicky) vzato, není možné skončit s něčím, s čím jsme nezačali, není tedy možné vlastní primární snahu apriori odsoudit jako hřích. Nesetkal jsem se s člověkem, nebo svědectvím o člověku, který by měl úplně od začátku moudrost, v jaké oblasti se nemá cenu začít snažit a hned prožil zázrak vysvobození. Jak bych mohl zjistit, že nejsem sto přestat kouřit, kdybych se o to předtím nesnažil? Jak bych mohl zjistit, že nejsem sto okamžitě přestat mluvit sprostě, kdybych se o to nepokusil? Pokusil jsem se o řadu dalších věcí, které jsem zvládl a nepotřeboval jsem čekat na zázrak. Musel by to být opravdu velmi pokorný a prorocky obdarovaný člověk, který by proplouval bez vlastního výkonu a snahy samými zázraky. Watchman Nee k tomu říká:

Než zvítězíme, musíme selhávat. Bůh chce, abychom selhali, a to velmi žalostně. Ale po té, co zvítězíme, už není třeba selhávat! A i když selžeme, měla by taková selhání být jen občasná.
Watchman Nee

Apoštol Pavel se dokonce nestyděl za své slabosti a dokonce se jimi chlubil:

...sám sebou se chlubit nebudu, leda svými slabostmi. (2. Korintským 12,5)

Soustředit se tedy jen na to, abych činil pokání z toho, že jsem byl tak trapný a snažil se problém nejprve zvládnout sám a dávat si pak předsevzetí, že už to víckrát neudělám, nás paradoxně vrhá do dalšího, ještě náročnějšího výkonu. Budu se snažit se úplně přestat snažit. Je to znovu soustředění se na sebe (na svoje hříchy) a ne na Pána. Měli bychom se radovat ze svých selhání, protože jedině tam může nastoupit Ježíš a zvítězit. Právě v tom je tajemství toho dalšího, nadpřirozeného rozměru Zbožnosti.

Myslím, že je třeba odlišit přirozené věci od nadpřirozených. Řada věcí, se kterými bojujeme, jsou totiž stále ještě z oblasti přirozených věcí a v těch se jistě snažit máme. V některých z nich sice stále padáme a Bůh nás v tom nějaký čas nechává, abychom pochopili zoufalství a bídu lidského hříchu a když už opravdu „ryjeme nosem ve škváře“, přichází vysvobození. Pokud však máme víru, potřebné poznání a pokoru, můžeme vítězit mnohem rychleji. Něco jiného je to s věcmi nadpřirozenými, tam budeme se svými silami v koncích vždycky. Zjišťuji takovou věc, chceme-li podle „itineráře 2P1 5-7“ přidat ke své víře také Zbožnost, dostáváme se již na území věcí ryze duchovních (nadpřirozených) a zde se teprve ukáže, kdo je jakého ducha a z jakých sil žije. Zbožnost už není možné předstírat, nebo napodobovat z vlastních zdrojů, jak tomu mohlo být doposud, není možné jí dosáhnout bez Krista. A co víc, zdá se, jakoby Zbožnost žádala novou revizi a přehodnocení (upgrade) všeho dosud dosaženého. Watchman Nee k tomu píše:

Jestliže si myslíte, že jste se změnili, určitě selžete. Musíte si uvědomit, že je-li ve vás nějaká odolnost, je to Kristus, který odolává za vás. Je-li ve vás jaká trpělivost, je to Kristus, který se namísto vás stává tím trpělivým. Je-li ve vás nějaká svatost, je to Kristus, jenž je vaší svatostí.
Watchman Nee

Ježíš je všemi duchovními věcmi. Naše nová duchovní Trpělivost je osoba a tou osobou je Kristus. Watchman Nee dokonce objevuje zvláštní kosmologický úkaz,

když říká:

Vaše trpělivost je tou nejzazší trpělivostí, protože tahle trpělivost je z Krista. Je to stejná trpělivost, jakou měl Kristus, když žil na zemi svých třicet tři a půl roku. Není-li vaše trpělivost falešná, je-li to trpělivost Kristova, nemůžete už být více trpěliví, protože máte trpělivost Kristovu.

Watchman Nee

To znamená, že když mě šéf v práci vytočí a já zvítězím a nerozčílím se, ale zůstanu v klidu a to ne jen navenek, tak, že se ovládnou a podaří se mi svůj hněv potlačit, ale i vnitřně, tak, že dál zakouším neohrožený pokoj ve svém nitru, pak mám trpělivost Kristovu a už nemohu mít větší. V celém vesmíru už nenajdeme větší trpělivost a tak už není co zdokonalovat. Musím se přiznat, že mi to přišlo podivné, ale principiálně i strukturálně to tak musí být. Můžeme jít dál a podřizovat Pánu další oblasti života. Pokud totiž máme Kristovu trpělivost, neznámá to automaticky, že máme stejné vítězství třeba v otázce sexu, nebo peněz apod. Také nesmíme zpychnout a začít si myslet, že jsme něčeho dosáhli sami, Satan rád přichází a rychle oživuje naši starou přirozenost. Je třeba být trpěliví i v té Zbožnosti a každý den do ni znovu vstupovat.